

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Самбірський фаховий педагогічний коледж імені Івана Филипчика»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Володимир ВАНТУХ

31.08.2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ТА УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ
ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ (ДИСЦИПЛІН)
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
ЗДОБУВАЧАМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

**ОБГОВОРЕНО І СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Протокол № 1 від 31.08. 2023 р.**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок та умови здійснення вільного вибору освітніх компонентів (дисциплін) освітньо-професійної програми здобувачами освіти у Комунальному закладі Львівської обласної ради «Самбірський фаховий педагогічний коледж імені Івана Филипчака» (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про фахову передвищу освіту» (стаття 54, пункт 17), Методичних рекомендації щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі Львівської обласної ради «Самбірський фаховий педагогічний коледж імені Івана Филипчака».

1.2. Положення визначає механізм реалізації права здобувачів освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії, включаючи процедуру формування переліку, обрання та подальшого вивчення освітніх компонентів за вибором здобувача освіти у межах передбачених відповідними освітньо-професійними програмами та навчальними планами.

1.3. Навчальні дисципліни вільного вибору студентів або вибірккові освітні компоненти – це дисципліни, які пропонуються закладом фахової передвищої освіти здобувачу освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів особи та суспільства з урахуванням регіональних потреб, ефективнішого використання можливостей закладу освіти тощо. Вони надають ширші можливості для поглибленої підготовки фахівців за відповідними освітньо-професійними програмами; визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності здобувача освіти; дозволяють реалізувати компетентнісний розвиток здобувача фахової передвищої освіти відповідно до вимог ринку праці.

1.4. Для реалізації здобувачами освіти права вибору вибірккових освітніх компонентів, ефективного планування та якісної організації освітнього

процесу складається (удосконалюється) Каталог вибірових освітніх компонентів.

1.5. На кожен навчальний рік розробляється Індивідуальний навчальний план здобувача фахової передвищої освіти, що включає всі дисципліни з обов'язкової та вибіркової компоненти з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення дисциплін, що визначають зміст освітньої програми за певною спеціальністю.

1.7. Загальне керівництво реалізацією даного Положення покладається на заступника директора Коледжу з навчальної роботи.

1.8. Перелік вибірових освітніх компонентів періодично переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

2.1. Перелік освітніх компонентів навчального плану складається з двох частин – обов'язкової та вибіркової.

Вибіркова частина навчального плану здобувача освіти введена для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії як особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, майбутньої професійної діяльності.

Освітні компоненти за вибором здобувача освіти призначені для забезпечення можливості здобувачу освіти поглибити професійні знання в межах обраної ОПП та/або здобути додаткові спеціальні компетентності.

Обсяг освітніх компонентів за вибором здобувача освіти має становити не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС відповідної ОПП.

Обсяг вибіркового освітнього компонента становить не менше 3 кредитів ЄКТС.

2.1.1. Відповідно до сформованих цілей здобувачеві освіти пропонується обрати:

- **Вибір блоками.** Вибіркові дисципліни Коледж може формувати у блоки (групи дисциплін, які можуть бути пов'язані за змістом між собою та з обов'язковими дисциплінами професійної підготовки). У разі, якщо здобувач фахової передвищої освіти вибирає певний блок, то всі освітні компоненти, що входять до нього, стають обов'язковими для вивчення.

У навчальному плані відображають всі наявні для вибору блоки дисциплін з переліком освітніх компонентів кожного блоку, їх обсяг у кредитах ЄКТС та годинах, види навчальних занять, з розподілом навчального навантаження за семестрами, у яких їх вивчають, форми підсумкового контролю тощо.

- **Вибір з каталогу вибірових освітніх компонентів.** Коледж формує каталог вибірових освітніх компонентів, з якого здобувач освіти у встановленому закладом порядку обирає відповідну кількість освітніх компонентів, які стають обов'язковими для вивчення.

У плані освітнього процесу відображають всі наявні у каталозі вибірові освітні компоненти, їх обсяг у кредитах ЄКТС та годинах, види навчальних занять, з розподілом навчального навантаження за семестрами, у яких їх вивчають, форми підсумкового контролю тощо.

Перелік освітніх компонентів, що пропонуються здобувачам освіти, має передбачати можливість вибору.

2.2. Принципи організації вибору освітніх компонентів:

- добровільність вибору здобувачами освіти;
- варіативність програм за змістом: предметно-орієнтовані та міжпредметні;
- достатня кількість (для забезпечення здобувачам освіти можливості реального вибору);
- завершеність, оригінальність змісту;

- інформування здобувачів освіти щодо особливостей вибору, переліку освітніх компонентів;
- ідентифікація здобувачів освіти під час вибору освітніх компонентів.

2.3. Завідувачі відділень/голови циклових комісій забезпечують право здобувачів на вільний вибір освітніх компонентів, а також застосовують заходи відповідного реагування при виявленні проявів адміністративного впливу на здобувачів при виборі освітніх компонентів.

2.4. Щорічно завідувачі відділення/голови циклових комісій організовують інформаційно-роз'яснювальну та організаційну роботу щодо належної реалізації права здобувачів на вільний вибір освітніх компонентів, у тому числі:

- проводять ознайомлення здобувачів першого року навчання з особливостями освітнього процесу й структури навчальних планів у розрізі обов'язкових та вибіркових складових, у т.ч. забезпечують їх реєстрацію;
- організовують проведення роз'яснювальної роботи зі здобувачами щодо наявних у Коледжі процедур формування каталогів вибіркових дисциплін/блоків та особливостей здійснення їх вибору (порядку, строків тощо).
- забезпечують консультування здобувачів з питань вибору освітніх компонентів, оперативну інформаційну підтримку процедури вибору.

2.5. Розробка та оновлення переліку вибіркових освітніх компонентів здійснюється на основі:

- аналізу потреб ринку праці, пропозицій від роботодавців, випускників, вивчення запитів здобувачів освіти та академічної спільноти.
- актуальних освітніх та професійних стандартів (за наявності).

2.6. Пропозиції щодо Каталогу можуть надавати всі циклові комісії Коледжу за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності циклової комісії оперативно задовольнити потреби здобувачів освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

- 2.7. Перелік вибірових освітніх компонентів формується в Каталог за кожною освітньо-професійною програмою окремо.
- 2.8. Формування Каталогів має відповідати принципам альтернативності, конкурентності та студентоорієнтованості.
- 2.9. Після затвердження Каталог розміщується на офіційному веб-сайті Коледжу в розділі «Вибіркові освітні компоненти».
- 2.10. Каталоги містять анотовані переліки вибірових освітніх компонентів, які пропонуються для обрання студентами відповідно до навчального плану на наступний навчальний рік.
- 2.11. В анотації (Додаток 1) зазначається назва освітнього компонента; циклова комісія, викладачі якої забезпечують його реалізацію; загальна кількість кредитів; кількість семестрів, упродовж яких вивчається освітній компонент; форма навчання здобувачів освіти; назви спеціальностей, освітньо-професійних програм, для яких пропонується вивчення освітнього компонента та короткий опис змісту освітнього компонента, компетентності та результати навчання.
- 2.17. Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є екзамен/диференційований залік/залік.
- 2.18. Узагальнена інформація про вибір здобувачами вибірових дисциплін накопичується в робочих навчальних планах та передається завідувачами відділень у навчальну частину для врахування в розрахунку навчального навантаження викладачів відповідних циклових комісій на навчальний рік.
- 2.19. Розклад навчальних занять формується з урахуванням необхідності забезпечення права здобувачів освіти на вивчення освітніх компонентів вільного вибору.

3. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

3.1. Для реалізації права формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачі освіти встановленому закладом порядку обирають відповідну кількість освітніх компонентів/блоків, які стають обов'язковими для вивчення.

3.2. Здобувач фахової передвищої освіти має право обирати освітні компоненти самостійно і такий вибір не обмежується ОПП, за якою проводять навчання (*пункт 17 частина 1 статті 54 Закону 2745*).

3.3. Процедура вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами фахової передвищої освіти передбачає вибір окремих освітніх компонентів/блоків з Каталогу на відповідний навчальний рік, семестр, цілий термін навчання.

3.4. Організація вибору освітніх компонентів за освітньо-професійними програмами для здобувачів освіти 1-3 курсів здійснюється щорічно в квітні-травні, що передує навчальному року, в якому заплановане вивчення цих освітніх компонентів:

- студенти I курсу - вибирають дисципліни для другого року підготовки;
- студенти II курсу - вибирають дисципліни для третього року підготовки;
- студенти III курсу - вибирають дисципліни для четвертого року підготовки.

3.6. Здобувачі освіти, які були зараховані на перший курс (зі скороченим терміном навчання), здійснюють вибір освітніх компонентів до початку навчального року/або протягом першого тижня після зарахування на поточний навчальний рік.

3.7. Протягом квітня поточного навчального року завідувачі відділень/голови циклових комісій та керівники академічних груп інформують здобувачів освіти про порядок реалізації права на вільний вибір освітніх компонентів, ознайомлюють з переліком вибіркових освітніх

компонентів /вибір блоками з каталогу, а зацікавлені циклові комісії організовують презентацію вибіркового освітніх компонентів.

3.8. Процедура вибору освітніх компонентів із Каталогу включає такі етапи:

- Перший етап – самостійний вибір здобувачами освіти вибіркового освітніх компонентів шляхом подачі письмової заяви на ім'я заступника директора з навчальної роботи до 25 травня поточного навчального року (Додаток 2-3). Заява зберігається в особовій справі протягом усього терміну навчання здобувача освіти.
- Другий етап – попереднє опрацювання результатів вибору освітніх компонентів та формування навчальних груп для їх вивчення до 30 травня.

3.9. Комплектація груп здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 686 від 18.06.2021 р. «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків видів навчальної, методичної, інноваційної, наукової, організаційної роботи та іншої педагогічної діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 472 від 24.05.2022 р.

3.10. Здобувачу освіти може бути відмовлено в реалізації його вибору, і йому буде запропоновано здійснити новий (скоригований) вибір, якщо кількість студентів, які обрали відповідний освітній компонент/блок, є меншою за встановлені в коледжі норми. У такому разі завідувач відділення доводить до відома студентів перелік освітніх компонентів, які не будуть вивчатися. Після цього здобувачі освіти протягом тижня повинні обрати інший вибіркового освітній компонент/блок, з якого буде сформована кількісно достатня група студентів згідно з поданими заявами.

3.11. Здобувач освіти, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибіркового освітніми компонентами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

3.12. Здобувач освіти, який не визначився з переліком вибірових освітніх компонентів /блоків та не подав заповнену заяву у визначені терміни, буде записаний на вивчення тих освітніх компонентів /блоків, які вважаються необхідними для оптимізації кількісного складу академічних груп.

3.13. Певні вибірові освітні компоненти можуть передбачати індивідуальні заняття.

3.14. Індивідуальне заняття – вид навчального заняття, що проводиться викладачем з одним (кількома) здобувачем(ами) освіти з метою підвищення рівня їх фахової підготовки та розкриття індивідуальних спортивних та творчих здібностей. Відповідно до пункту 8 Наказу МОН № 686 від 18.06.2021 р. проведення індивідуальних занять передбачається у випадку реалізації освітніх програм з окремих спеціальностей галузей знань «02 Культура і мистецтво» та «01 Освіта».

3.15. Навчальна частина, за результатами вибору здобувачів освіти, формує академічні групи з вивчення вибірових освітніх компонентів або блоків, подає інформацію завідувачам відділень та видає відповідний наказ про вивчення вибірових дисциплін.

3.16. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибірових освітніх компонентів інформація про вибірові дисципліни /блоки вноситься до індивідуального плану студента. З даного моменту вибірові дисципліни/блоки стають для студента обов'язковою. Здобувач не може відмовитись від вивчення вибірових дисциплін/блоків, які він обрав.

3.17. Зміна здобувачами освіти з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом на ім'я заступника директора з навчальної роботи.

3.18. Заява здобувачів освіти на внесення змін до вибірової складової індивідуального навчального плану спеціальності подається до початку навчального року за умови, що не розпочато опанування вибірової освітньої компоненти. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в Коледжі

вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів освіти при формування груп на вивчення вибірових освітніх компонентів.

3.19. Не допускається зміна обраних вибірових освітніх компонентів після початку навчального семестру, у якому вони викладаються.

3.20. Обраний освітній компонент/блок можуть вивчати здобувачі освіти як із однієї академічної групи-потокy, так і здобувачі освіти різних освітньо-професійних програм.

3.21. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану спеціальності є академічною заборгованістю.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Це Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою коледжу та вводиться в дію наказом директора.

4.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються педагогічною радою коледжу в тому ж порядку, що й саме Положення.

Анотація вибіркового освітнього компоненту

Назва вибіркового освітнього компоненту	
Спеціальність	
Освітньо-професійна програма	
Форма навчання (денна / заочна)	
Курс(и), семестр(и)	
Обсяг кредитів / годин	
Форма підсумкового контролю (залік, екзамен)	
Короткий зміст навчальної програми (перелік тем)	
Перелік компетентностей, формування яких забезпечуватиме вибіркового освітній компонент	
Відповідність змісту вибіркового освітнього компоненту програмним результатам навчання	
Основні форми організації вибіркового освітнього компоненту (лекції, семінарські, практичні заняття)	
Циклова комісія, яка забезпечує викладання	
Викладачі	

Додаток 2
ЗРАЗОК

**заяви здобувача освітньо-професійного ступеня
фаховий молодший бакалавр на включення до індивідуального плану
освітніх компонентів дисциплін вільного вибору**

Заступнику директора з навчальної роботи

здобувача освіти ____ курсу, групи ____
спеціальності ____
ОПП ____

(прізвище, ім'я та ініціали)

ЗАЯВА

Прошу включити до індивідуального навчального плану на
20__/20__ навчальний рік освітні компоненти вільного вибору:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

(дата)

(підпис)

Погоджено:

Завідувач відділення _____
(підпис) (прізвище, ім'я та ініціали)

Голова циклової комісії _____
(підпис) (прізвище, ім'я та ініціали)

Керівник початкової групи _____
(підпис) (прізвище, ім'я та ініціали)

Додаток 3

ЗРАЗОК

**заяви здобувача освітньо-професійного ступеня фаховий
молодший бакалавр на включення до індивідуального плану
блоку освітніх компонентів вільного вибору**

Заступнику директора з навчальної роботи

здобувача освіти ____ курсу, групи ____
спеціальності ____
ОПП ____

(прізвище, ім'я та ініціали)

ЗАЯВА

Прошу включити до індивідуального навчального плану на 20__/20__
навчальний рік блок освітніх компонентів вільного вибору відповідно до
додаткової спеціалізації: _____

(дата)_____
(підпис)

Погоджено:

Завідувач відділення _____
(підпис) (прізвище, ім'я та ініціали)

Голова циклової комісії _____
(підпис) (прізвище, ім'я та ініціали)

Керівник початкової групи _____
(підпис) (прізвище, ім'я та ініціали)

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Самбірський фаховий педагогічний коледж
імені Івана Филипчика»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
Володимир Вантух

КАТАЛОГ
вибіркових освітніх компонентів
за освітньо-професійною програмою «_____»
спеціальності «_____»
освітньо-професійного ступеня
фаховий молодший бакалавр
на 20 / 20

ОБГОВОРЕНО І СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Протокол № від _____ 202 р.

ПЕРЕЛІК ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Комп'ютерні науки»

(2023 -2024 н.р.)

Код компонента	Назва освітньої компоненти	Семестр	Загальний обсяг годин/ кредитів ЄКТС	Циклова комісія	Анотація
на основі базової загальної середньої освіти					
Назва освітнього компонента (дисципліни) для вибору здобувачами I року навчання на II рік навчання (здобувач освіти вибирає один освітній компонент (дисципліну))					
ВК 1	Основи маркетингу	VII	90/3	Циклова комісія суспільних дисциплін	
ВК ...					
ВК ...					
Назва освітнього компонента (дисципліни) для вибору здобувачами II року навчання на III рік навчання (здобувач освіти вибирає три освітні компоненти (дисципліни))					
ВК ...					
ВК ...					
ВК ...					
Назва освітнього компонента (дисципліни) для вибору здобувачами III року навчання на IV рік навчання (здобувач освіти вибирає два освітні компоненти (дисципліни))					
ВК ...					
ВК ...					
ВК ...					

Код компонента	Назва освітньої компоненти	Семестр	Загальний обсяг годин/ кредитів ЄКТС	Циклова комісія	Анотація
на основі повної загальної середньої освіти					
Назва освітнього компонента (дисципліни) для вибору здобувачами I року навчання на I рік навчання (здобувач освіти вибирає один освітній компонент (дисципліну))					
ВК 1					
ВК ...					
ВК ...					
Назва освітнього компонента (дисципліни) для вибору здобувачами I року навчання на II рік навчання (здобувач освіти вибирає три освітні компоненти (дисципліни))					
ВК ...					

ВК ...					
ВК ...					
Назва освітнього компоненту (дисципліни) для вибору здобувачами II року навчання на III рік навчання (здобувач освіти вибирає два освітні компоненти (дисципліни))					
ВК ...					
ВК ...					
ВК ...					

Заступник директора з навчальної роботи

О.М. Собковська